

Etym. M. Apoll. 3. par απόγονοι jeunes. Eustath. Apoll. rejetait déjà cette dernière signific. la seconde est la plus vraisemblable, selon Voss, qui sont palmés — palmipedes.

Εἰς τὰς ἐρμηνείας ταύτας, παντοῦ ἀβεβαιότης, ἢ μᾶλλον παντελὴς ἀγνοία τῆς λέξεως. Ἰδοὺ τὰ ὅσα λέγει ὁ σοφὸς Σαλμάσιος (Exercit. plinian. σελ. 283. C.) Graecis νέπους dicitur qui velociter pedibus it, ἀπὸ νέειν vel νᾶν τοῖς ποσὶ. Unde et poetae, νέποδας vocarunt a celeritate natatus, quamvis caveant pedibus. Aeoles ut Attici, ν in λ. mutabant, et dicebant λέπους pro νέπους, ut ἐλύδρης pro ἐνύδρης unde Latinum lutra . . . Sic νέπους, λέπους — λέπους, λέποδος lepus, leporis..

Ὁ Σαλμάσιος τὸν ὁποῖον ὀλίγα διέφυγαν, διόλου δὲν ἀναφέρει τὴν σημασίαν τοῦ νέποδος, ἀποδες. Στρεβλόνει τὴν σημασίαν καὶ παραγωγὴν τῆς λέξεως πλείονα τῶν ἄλλων.

Ἐρχομαι τώρα εἰς τὴν ὀρθὴν κατ' ἐμὲ σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης. Λέγω πρῶτον ὅτι εἰς μόνον τὸν στίχον τοῦτον τοῦ Ὀμήρου εὐρίσκεται. Ἐπομένως δὲν ἔχομεν καὶ τὸ φῶς τὸ πηγάζον ἀπὸ παραβολὴν ὁμοίων λέξεων, εἰς τὸν αὐτὸν συγγραφέα. Δεύτερον, ὅτι οἱ μετέπειτα Ἕλληνες ἐλησμόνησαν τὴν ἀληθῆ σημασίαν τοῦ Ὀμήρου. Τουλάχιστον ἡ χρῆσις τῆς λέξεως, εἰς τινὰ χωρία τῶν μεταγενεστέρων, δεικνύει σαφέστατα ὅτι δὲν ἦτον αὕτη ἡ σημασία τοῦ ποιητοῦ καὶ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ. Νομίζω ὅτι σύμφωνα μετὰ τοῦ πνεύματος τῆς γλώσσης εἶναι ἡ λέξις αὕτη.

Οἱ δὲ μεταγενέστεροι σχολιασταὶ καὶ ἐξηγηταὶ τοῦ Ὀμήρου δὲν ἐνόησαν τὴν λέξιν, καθὼς τὰ ἄνω ἀποσπάσματα σαφέστατα δεικνύουν. Λέγω πρὸς τοῦτο ὅτι ἄλλαι τινὲς λέξεις τοῦ Ὀμήρου, κακῶς ἐνοούμεναι, πιθανὸν ἀκαλοῦθαι καλῆτερα νὰ ἐξηγηθῶσι.

Σ. padas — ἀρσ. 1. ποῦς, 2. λόφος εἰς τοὺς πόδας ὄρους — 3. ῥίζα δένδρου 4. στίχος ὕμνου, ἢ στίχος τῆς ῥίγ — ῥέδας — παρὰ τοῦ ῥήματος pad — πορεύομαι, ὑπάγω (Wilson).

Padas — ἀρσ. (P. pad — ire) 1 pes — 2 Radix arboris — 3 Radius — (Bopp) δηλ. 1 ποῦς, 2 ῥίζα δένδρου — 3 ἀκτίς.

Ἡ λέξις αὕτη παράγεται παρὰ τοῦ ῥήματος pad — ire, adire (Bopp) ire, adire, abire — cadere (Wettergaard. Rad. Sanscritae 1844).

Ἐγέννησεν ἡ λέξις αὕτη τὴν ἑλλ. πο(δ)ς, ποῦς ποδός (1) Λατ. pes — pedis — Σλαβ. πουτ. οδός, πιατά, πτέρνα — Γοτθ. Fotus — Γερμ. Fass, pfote — Γαλλ. pied — patte — Ἀγγλ. foot, pan — Russ. — piata.

ἔχει ἡ ἑλληνικὴ γνωστὴν λέξιν συνήθη εἰς ὅλους τοὺς συγγραφείς, τὴν λέξιν — ἀπους — ἀποδες — ἄνευ ποδῶν. Εἶναι δὲ ἀπὸ τὴν Σανσκρ. apadas — Ἐπιθ. Footless — having no feet — having no place, no station, Reptile. (R. α — ἀρν. padas foot) (Wilson) —

(1) Τὰ φωνήεντα ἀλλάττουσι, ὅχι μόνον εἰς λέξεις τῶν συγγενῶν γλωσσῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν προσηρὴν τῆς αὐτῆς λέξεως παρὰ τοῦ αὐτοῦ λαοῦ. Π. χ. ἐχθρός — ὀχθρός — ἔξω, ὄσω, παχὺς, παχυλός, παχουλός — ἐννέα, ἐννιά, μηλέα, μηλιά — προῖξ, προικιά κτλ.

δηλ. ἄνευ ποδῶν, μὴ ἔχων πόδας — μὴ ἔχων τόπον ἢ σταθμὸν — ἐρπετόν.

Ἡ Σανσκρίτη, μετὰ τοῦ ἀρ. α σχηματίζει τὸ apadas — ἀπους — οὕτω καὶ μετὰ τοῦ ἄλλου ἀρνητικοῦ nā τὸ napadas — νέπους, ἄνευ ποδῶν. Ἀγγλ. Footless, sine pedibus.

Ἡ λέξις napadas δὲν εὐρίσκεται εἰς τὸ μέγα λεξικὸν τοῦ Wilson (1832). Εἶναι δὲ τόσον σύμφωνα μὲ ὅλους τοὺς κανόνας τῆς γλώσσης ταύτης, ὥστε δὲν ἤθελα διστάσει νὰ τὴν καταχωρίσω εἰς τὰ λεξικά. Πρῶτον δὲν γνωρίζομεν ὅλας τὰς λέξεις τῆς Σ. δεύτερον, ἔχομεν παράδειγμα τὴν ἡμετέραν, εἰς τὴν ὁποίαν σώζονται πάμπολλαι λέξεις μὴ καταχωρηθεῖσαι ἀκόμη εἰς τὰ λεξικά, καὶ παντάπασιν ἀγνωστοὶ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους.

Ἄν εἰς τινὰς φανῇ παράδοξος ὅτι ἡ λέξις αὕτη δὲν ἔχει τὸ σύνθημα ἀρνητικὸν νη — καθὼς εἰς τινὰς ἄλλας, λέγω ὅτι ὁ Πάυσιος ἔχει τὸν τύπον — νήποδας — Δὲν ἐλλείπει παράδειγμα ὁμοίων. Σ. nahhas — παρὰ τοῦ ἀρν. na, καὶ has — φῶς. Ἑλλ. νέ — ρος — Λατ. nubes — nebula.

Ἄλλη παράδοξος σημασία τῆς λέξεως νέποδες, εἶναι ἀπόγονοι, progenies. Κατὰ τινὰ γλώσσαν (Εὐσταθ.) μὴν ἐνόησαντες τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς λέξεως οἱ λεξικογράφοι, ἐξήγησαν αὐτὴν, ὡς ταυτόσημον τῆς Λατινικῆς — Nepos (nepo-t-s) nepotis. 1 υἱὸς υἱοῦ, ἢ θυγατρός — ἑγγονος — υἱωνός — 2 ἀνεψιός — 3 παρὰ τῶν ποιητῶν ἀπόγονος — Συγγενὴς ταύτης εἶναι ἡ Neptis, ἐγγόνη, υἱωνή — θυγατρίδῃ — καὶ καθὼς ἡ προλαβοῦσα — ἀπόγονος — « Neptes — Cybeles — (Ovid.) αἱ μούσαι.

Τὰς διανοητικὰς ταύτας λέξεις ἀνέγνω εἰς τὴν Σ. naptiri ὄνομ. πτωτικὴ — naptia a grandson (Wilson) ἑγγονος, υἱωνός — naptiri — ἐγγόνῃ υἱωνή. Τὸ τελικὸν r τῆς Σ. τρέπει ἡ Λατινικὴ συχνότατα εἰς s.

Τελειόνων λέγω ὅτι ὁ Ὀμηρικὸς στίχος πρέπει νὰ στίζεται μετὰ τὴν — νέποδες, καὶ ὅχι καθὼς πολλάκις γίνεται μετὰ τὴν — ρωκαί.

Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ,

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΕΤΧΑΛΗ ΣΑΧ

Βασιλέως τῆς Περσίας, Ναπολέοντι τῷ Α', Αυτοκράτορι τῆς Γαλλίας καὶ βασιλεῖ τῆς Ἰταλίας, γραφεῖσα ἐν Τεχεράνῃ, τῇ 14 Φεβρουαρίου 1809.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Περσικοῦ.)

—ooo—

Ἡ κατωτέρω δημοσιευμένη ἐπιστολὴ μετηνέχθη εἰς τὴν ἡμετέραν γλώσσαν ἐκ τινος ἀντιγράφου τοῦ Περσικοῦ πρωτοτύπου, ἀποσπασθέντος ἐξ ἐπισήμου πηγῆς καὶ περιελθόντος ἐσχάτως εἰς χεῖρας ἡμῶν. Κατεβλήθη δὲ ὅσον ἐνεῖν πᾶσα προσπάθεια περὶ τὴν τήρησιν τῆς πρωτοτυπίας τοῦ λεκτικοῦ καὶ τῶν μεταφορῶν αὐτῆς, ὡς οὐσιώδους χαρακτηριστικοῦ. Ἐκ

τῆς ἐν αὐτῇ θαυφιλύσεως μυρίων τίτλων καὶ κολακευτικῶν φράσεων, οἷς λίαν φειδωλῶς χρῶνται οἱ Μωαμεθανοὶ ἡγεμόνες· ὁσάκις ἀποτεινόνται ἢ γράφουσι πρὸς ἀλλοδόξους, καταφαίνονται οὐχὶ μόνον αἱ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Περσίας στεναὶ σχέσεις, ἀλλὰ καὶ τὸ σέβας καὶ ὁ τρόμος ὃν ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ εἶχεν ἐμποιῆσαι εἰς τὸν διάδοχον τοῦ Δαρείου καὶ Ξέρξου. Πρὶν ἢ ὁμῶς παραθέσωμεν τὸ κείμενον τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος ἐπιστολῆς εἰς τὸν ἀναγνώστην, ἀναγκαῖον κρίνομεν ἵνα ἀφηγηματικῶς πῶς ἀναφέρωμεν τινα περὶ τοῦ ἐπιστελλαντος Μονάρχου καὶ τῶν σημαντικωτέρων γεγονότων τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ὧν τινα μάλιστα ἄμεσον σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἥτις ἐκ τῆς ἱστορικῆς καὶ γλωσσικῆς αὐτῆς ἀξίας, ἔχει καὶ ἰδιαιτέραν σημαντικότητά ὡς ἐκ τοῦ πρὸς ὃ διευθύνθη προσώπου καὶ τοῦ πέμψαντος αὐτὴν, διασαφηνίζουσι τὸ πνεῦμα αὐτῆς.

Ἦν δ' ὁ Φέτχ 'Αλῆ Σάχ πάππος τοῦ Μωχαμμέτ Σάχ, οὗ τινος ὁ υἱὸς Νάσρ-ε-Δὺν Σάχ. (Βοήθεια τῆς θρησκείας) βασιλεύει ἀπὸ δεκαπενταετίας ἤδη ἐν Περσίᾳ. Διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον τὸν ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ δολοφονηθέντα, καὶ ἐπὶ φιλαργυρίᾳ, φιλοδοξίᾳ καὶ ἐκδικήσει ὀνομαστόν ἐν τῇ Περσικῇ ἱστορίᾳ θεῖον αὐτοῦ 'Αγᾶ Μωχαμμέτ, θεμελιωτὴν τῆς δυναστείας τῶν Κατζάρ, ἄσπονδον ἐχθρὸν τῆς φιλῆς Ζένδ, καὶ ἐπὶ 20 περίπου ἔτη τυραννήσαντα τῆς Περσίας. Ἐν τῇ ἀναβάσει του δὲ εἰς τὸν θρόνον (1798) ὠφελήθη καὶ ἐβοηθήθη τὰ μέγιστα ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ Χατζῆ 'Ιβραχίμ, πιστοῦ ἐκτελεστοῦ τῶν τελευταίων θελήσεων τοῦ ἀποδιδάσκοντος μονάρχου, ὅστις ζῶν ἔτη εἶχε κηρύξει αὐτὸν ἐπίδοξον κληρονόμον τοῦ στέμματος· τότε δὲ ἐγκαταλιπὼν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μπαπᾶ-Χάν, ὅπερ ἔφερε πρότερον, μετωνομάσθη Φέτχ 'Αλῆ, προσλαβὼν καὶ τὸν τίτλον Σάχ, ὃν οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ ἡγεμονευσάντων, ἀπὸ τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ οἴκου τῶν Ζένδ, ὧν τελευταῖος ἡγεμὼν ἦν ὁ Ναδὶρ Σάχ, εἶχε τολμήσει νὰ λάβῃ. ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος τούτου, ἡ Περσία, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως, κατέστη ἱκανῶς σημαντικὴ παρὰ τοῖς ἀνέκαθεν ἀντιζήλοις ἔθνεσι τῆς Εὐρώπης, ἥτοι τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας· διότι ὁ μὲν Ναπολέων Βοναπάρτης, θέλων ἵνα, διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Περσίας καὶ τοῦ Καβούρ, προσβάλλῃ τοὺς Ἀγγλοὺς ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἰνδικὴν κτίσεσιν αὐτῶν, ἐθεώρησε πρόσφορον καὶ ἀναγκαῖον εἰς τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ ἵνα καταστήσῃ στενωτέρας τὰς μεταξὺ τῆς Αὐλῆς αὐτοῦ καὶ τῆς Περσίας σχέσεις, ὠφελοῦμενος μάλιστα ἐκ τῆς ἀμνηχανίας εἰς τὴν εὐρίσκετο τότε ἡ Περσία ὡς ἐκ τῶν ἀδιακόπων μετὰ τῆς Ῥωσσίας πολέμων, ἰδίως μετὰ τὴν μάχην τοῦ 1803, καθ' ἣν ἐποχὴν μάλιστα ἐζητήσατο αὕτη τὴν βοήθειαν καὶ ὑποστήριξιν τῆς Γαλλίας. Διὸ, μετὰ τοὺς Romieu καὶ Jaubert, ἐστάλη εἰς Τεχεράνην μετ' ἐπίτλον πρέσβεως ὁ Γάλλος στρατηγὸς Gardane (περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν τῇ παρούσῃ ἐπιστολῇ), μετ' ὑποσχέσεων βοηθείας κατὰ τῆς Ῥωσσίας, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς Γάλλων ἀξιωματικῶν διδασκάντων

τὴν τακτικὴν εἰς τὸν τέως ἄτακτον καὶ ἀρρύθμιστον Περσικὸν στρατόν. Ἡ Ἀγγλία ὁμῶς ἐννοήσασα ἐγκαίρως τὰ κατ' αὐτῆς τεκταινόμενα τοῦ Ναπολέοντος σχέδια, κατάρθωσεν ἵνα παραλύσῃ τὰς διαπραγματεύσεις τοῦ εἰρημένου Γάλλου στρατηγοῦ (ὅστις μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν ἐκ Τεχεράνης, φέρων μετ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ἀσκέρ-Χάν, ὡς ἀπεσταλμένον τοῦ Σάχ παρὰ τῇ Γαλλικῇ Αὐλῇ), καὶ διὰ τῶν πρέσβεων αὐτῆς Sir John Malcolm καὶ Sir Harford Jones Brydges, ὑπεσχέθη εἰς τὴν Περσίαν ἀποτελεσματικὴν χρηματικὴν καὶ στρατιωτικὴν βοήθειαν κατὰ τὸν μετὰ τῆς Ῥωσσίας ἀγῶνα αὐτῆς, φεδουμένη πάντως τὴν ἐπιρροὴν ἣν ἤρξαντο ἐξασκεῖν ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης ἡ τε Γαλλία καὶ ἡ Ῥωσσία. Οὕτω δὲ, τῇ μεσολαβήσει τοῦ Sir Gore Ouseley, διαπραγματεύθη ἡ ἐν Γκιουλεστὰν ὑπογραφείσα κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1813 μετὰ τῆς Ῥωσσίας καὶ Περσίας εἰρήνη, διὰ τῆς πραγματοποιήσεως ὁμῶς τῆς ὁποίας, ὡς ἀπαντηθέντων προσκαυμάτων περὶ τὸν κανονισμὸν τῶν μεθορίων, ἐντελής ἀρμονία δὲν ἠδυνήθη ἵνα ἐπανέλθῃ μετὰ τῶν δύο Κρατῶν. Ὁθεν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἅμα τῇ κατοχῇ ὑπὸ τῶν Ῥώσσιων τοῦ περὶ τὴν λίμνην Γόκτσαν διαφιλονεικουμένου ἐδάφους, ἀπεστάλη ἐκ μέρους τοῦ Ῥωσικοῦ ἀνακτοβουλίου εἰς Τεχεράνην ὁ Μενδζικώφ, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν ἵνα ἀναγγεῖλῃ ἐπισήμως τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου, κυρίως ὁμῶς ὅπως κανονίσῃ τὰ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς. Μὴ δυνήσεις δὲ ἵνα πείσῃ τὴν Περσίαν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Αὐλῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἔχων περαιτέρω πληρεξουσιότητα, ἠναγκάσθη ἄπρακτος ἵνα ἀναχωρήσῃ (1826) ἐκ τῆς πρωτεύουσας τοῦ Ἰράν, ὅτε, κατὰ τὴν ἐκ Ταυρίδος διὰ Τύφλιδας διάδασιν αὐτοῦ, συλληφθεὶς ἐν Εἰριβάν ὑπὸ τοῦ Σερδάρη τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐρρίφθη εἰς φυλακὴν, ἐν ᾗ διέμεινεν ἐπὶ 25 ἡμέρας, κρατηθέντων ἤδη καὶ τῶν ταχυδρόμων αὐτοῦ, ἀφ' ὧν ἠρπάγησαν τὰ γράμματα τῆς πρεσβείας καὶ ὧν τινες ἐσφάγησαν ἀπανθρώπως. Μετὰ τὴν ἀποφυλάκισιν δὲ τοῦ Μενδζικώφ, κηρυχθέντος ἤδη τοῦ πολέμου, ὁ Ἀββάς-Μιρζά, υἱὸς τοῦ Φέτχ 'Αλῆ Σάχ, ἐπὶ κεφαλῆς 40—50 χιλιάδων ἀνδρῶν, ἐξεστράτευσεν κατὰ τῶν Ῥώσσιων, συμπλακείς μετ' αὐτῶν κατὰ διαφόρους μάχας μετ' ἱκανὴν ζημίαν τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, μέχρις ὅτου ὁ στρατηγὸς Πασκλιέβιτς, ἀρχηγὸς τῶν Ῥωσικῶν δυνάμεων, εἰσῆλθε περὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1827 εἰς Ταυρίδα, ἥς οἱ κάτοικοι παρεδόθησαν προθύμως καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως. Τὸ γεγονός τοῦτο ἠνάγκασεν τὸν Ἀββάς-Μιρζά ἵνα κλείσῃ, ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὴν λίαν ἀξιωματικὴν διὰ τὰ Ῥωσικὰ ὅπλα εἰρήνην τοῦ Τουρκμαν-σαῖ (1828) Φεβρουαρίου 1828, δι' ἧς ὁ Τσάρος, λαβὼν ἀποζημιώσεις 80 ἑκατομμυρίων ρουβλίων καὶ προσκτησάμενος τὰ Χανάτα τοῦ Εἰριβάν καὶ Ναξηβάν, ἀναγνώρισε καὶ τὸν Ἀββάς-Μιρζά ἐπίδοξον κληρονόμον τοῦ στέμματος τῆς Περσίας. Ἀλλ' οὐδὲ δι' αὐτῆς τῆς συνθήκης ἡ μετὰ τῶν δύο χωρῶν εἰρήνη ἐπαγινώθη· διότι μόλις μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς, σταλεῖς ὁ Ῥώσσης

πρέσβυς Grihogedoff ἢ Grybydoff, κατὰ τὴν Asia-tic Journal, Ἰούν. 1829, σ. 783, εἰς Περσίαν ὅπως συγχαρῇ τὸν Σάχην ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἐπαναλήψει τῶν φιλικῶν μεταξὺ τῶν δύο ἐθνῶν σχέσεων, καὶ ἀπαιτήσας ἐπιμόνως διὰ παρερμηνειῶν τινῶν τοῦ κειμένου τῆς συνθήκης τὴν εἰς τὴν Ῥωσικὴν γῆν μετάβασιν ἀπάντων τῶν ἐν Περσίᾳ Ἀρμενίων, συγχρόνως δὲ χορηγήσας καὶ ἰσχυρὰν ὑπεράσπισιν τόσον πρὸς τινὰ ἐξομώσαντα εὐνοῦχον Ἀρμένιον διατελοῦντα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Σάχ, ὅφ' οὗ καὶ κατεδιώκετο ἐπὶ κλοπῇ τινι χρηματικῇ, ὅσον καὶ πρὸς ἄλλους δύο Ἀρμένιους δολοφονήσαντας Μωαμεθανόν τινὰ καὶ καταφυγόντας παρὰ τῇ Ῥωσικῇ πρεσβείᾳ, πρὸς δὲ καὶ ὡς ἀπαιτήσας τὴν παράδοσιν δύο γυναικῶν Ἀρμενίων αἰχμαλωτισθεισῶν ἐν Τουρκίᾳ, καὶ μετενεχθεισῶν τότε εἰς Περσίαν, ἀποποιουμένην ὁμῶς τὴν προστασίαν τοῦ εἰρημένου πρέσβεως, οὐχὶ μόνον ἔρρειν εἰς δυσχερῆ θέσιν ἀπέναντι αὐτοῦ τὴν Περσικὴν Αὐλὴν, ἀλλὰ καὶ τὸν λαὸν ἅπαντα, ἰδίως δὲ τὸν κληρὸν, κατὰ τῆς Ῥωσσίας σφοδρῶς διηγείρει, παρ' ὧν μάλιστα ἡ τοιαύτη διαγωγὴ τοῦ Grihogedoff ἐθεωρήθη ὡς συστηματικὴ τις ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν. Ὅθεν, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ῥωσικῆς πρεσβείας δραπετεύσιν τῶν δύο εἰρημένων Ἀρμενίδων, ἐν ᾗ ἐκρατοῦντο διὰ τῆς βίας, καὶ αἵτινες διερχόμεναι τὰς ὁδοὺς διηγείρον τὸν λαὸν εἰς ἐκδίκησιν, ἱκανὸν μέρος αὐτοῦ, ἐπέπεσε κατὰ τῆς οἰκίας τοῦ Πρέσβεως, φρουρουμένης μόνον ὑπὸ ἑκατὸν Περσῶν ἐκ τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, καὶ ἐτέρων 20—30 Κοζάκων, οἵτινες, ἐπὶ τῇ δοθείσῃ διαταγῇ, πυροβολήσαντες ἐφόνευσαν ἕξ ἐκ τῶν ἐπιτεθέντων, τῶν ὁποίων τὰ πτώματα εὐθὺς ἐξετέθησαν εἰς ἕξ διάφορα τεμῆνη τῆς πρωτεύουσας, ἐνθα οἱ μολλάδες ἐδημηγόρουν θερμῶς, προσκαλοῦντες τὸν λαὸν ἵνα ἐκδικήσῃ ἐντόνως τὸν φόνον τῶν ὑπὸ τὰ βλέμματα αὐτῶν κειμένων νεκρῶν πιστῶν. Τότε δὲ, ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας Περσῶν, φανατισμέν καὶ ὀργὴν πνεόντων, ὁρμήσαντες ἐν ἀκαρεὶ κατὰ τῆς οἰκίας τοῦ Ῥώσσου Πρέσβεως, κατέσφαξαν ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ μετὰ τοῦ ἀπεσταλμένου, καὶ ὧν μόνον εἰς γράμματαὺς καὶ δύο Κοζάκοι ἠδυνήθησαν νὰ διασωθῶσι. Μετὰ τὸ θηριώδες δὲ τοῦτο, ἀπάνθρωπον καὶ λυπηρότατον συμβεβηκός, τὸ ὁποῖον τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐγκρίτως ληφθέντα μέτρα δὲν ἠδυνήθησαν ἵνα προλάβωσιν ἢ περιστείλωσιν, ἡ Ῥωσικὴ Κυβέρνησις, καὶ τοὶ δικαιοῦμένη εἰς ἀπαίτησιν ἀξιοπρεπεστερας ἱκανοποιήσεως, μὴ θεωροῦντα ὁμῶς φρόνιμον ἵνα διακυβεύσῃ τὰ ὅποια διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Τουρκμαν-τσάι εἶχεν ἀποκτήσει πλεονεκτήματα, καὶ ὡς μέλλουσα ἀφ' ἐτέρου νὰ εὑρεθῇ εἰς πάλιν κατὰ δύο συγχρόνως ἐχθρῶν (ὡς πολεμοῦσα τότε καὶ τὴν Τουρκίαν), ἤρκεσθη ἐπὶ τέλους εἰς τὸ νὰ ἱκανοποιηθῇ διὰ τοῦ πένθους ἀπάσης τῆς Περσικῆς αὐλῆς διὰ τὸ φρικτὸς τοῦτο γεγονός, καὶ τῆς ἐκφράσεως τῆς λύπης αὐτῆς ἐπισήμως διὰ τινος ἐπιστηθίου φίλου τοῦ Ἀβδᾶς-Μιρζά, ἐπὶ τούτῳ μεταδάντος εἰς Τύφλιδά παρὰ τὸν Κόμητα Πακλιβιτζ.

Τοιοῦτο δὲ πέρας ἔσχε τὸ τραγικὸν τοῦτο συμβάν τῆς βασιλείας τοῦ Φέτχ Ἀλῆ Σάχ, ὅστις ἐπίσης προβλέπων τὰς ὀλεθρίους συνεπείας νέου τινος μετὰ τῆς Ῥωσσίας πολέμου, εἶχε λόγους ἰσχυροῦς ὅπως προλάβῃ πᾶσαν μετ' αὐτῆς ῥῆξιν. Ἐπιζητήσας δὲ ὀλίγους μῆνας τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἀβδᾶς-Μιρζά, καὶ ἀποθανόν, μετὰ βασιλείαν 36 ἐτῶν, ἐν Ἰσφαχάν τὸ 1834, ἀφῆκε τὸν θρόνον εἰς τὸν ἐγγονὸν αὐτοῦ Μοχαμμέτ-Σάχ, θεωρούμενος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Περσῶν βασιλέων, ὡς ἡγεμὼν μᾶλλον ἰδιωτικᾶς ἀρετᾶς κεκτημένος ἢ ἐξοχα βασιλικὰ προτερήματα.

Ἐν Χάλκῃ. Τῇ 20 Δεκεμβρίου 1861.

Κ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἰδοὺ δὲ ἡ ἐπιστολὴ

Ἡ βασιλεῖα τῷ Θεῷ ἐστὶ ὑψωθείη ἡ δόξα αὐτοῦ καὶ εὐλογητὸν εἴη τὸ Κράτος αὐτοῦ! Δόξα καὶ ὕμνος ἀπειρος τῷ κραταίῳ Ἡγεμόνι προσήκει, ὅτι βασιλεύων ἄνευ ἐτέρου καὶ δίκαιος ἐστίν. Οὐκ ἐστὶν ἀντίφασις ἐν τοῖς ῥήμασιν αὐτοῦ καὶ οὐκέτι μεταβολή. Σοφὸς πολυῖστωρ, ἰσχυρὸς παντογνώστης, ἀριστος τῶν Κυρίων, καὶ οὐ δυνάμενος ἀντικαταστήναι δι' οὐδενὸς ἐτέρου.

Εὐλογίαι δ' ἀπειροὶ ἀπάσῃ τῇ χορείᾳ τῶν Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων τοῦ Ἱεπερτάτου ὄντος, ὅτι ἄγγελοι τῆς σωτηρίας καὶ ὁδηγοὶ τῶν ἐναργῶν κρίσεων εἰσιν. Συνδυασταὶ τῶν ἀρχαίων ἀποκαλύψεων μετὰ τοῦ νέου νόμου τοῦ περιεχομένου ἐν ταῖς ἐντολαῖς καὶ ταῖς ἀλυσθᾶσιν ἐπαγγελίας τοῦ οὐρανοῦ, φαινοὶ ἰθύντορες καὶ διαφωτισταὶ τῶν λειμῶνων τῆς καθαρᾶς διανοίας τῶν νεοφύτων, ἔθεντο τοὺς κανόνας τῆς ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ εὐδαιμονίας καὶ τῆς ἐν πίστει μακαριότητος ἡμῶν.

Εἶτα δὲ, οἱ λαμπροὶ μαργαρίται τῶν ἐγκωμίων, οἱ προερχόμενοι ἐκ τοῦ νάρθηκος τῆς εὐγλωττίας, τοῦ πλήρους εὐλικρινείας καὶ ἀφοσιώσεως, οἱ κόσμον περιτιθέμενοι τῇ διανοίᾳ καὶ περικαλλύνοντες τὴν κατάστερον ζώνην τοῦ ζωδιακοῦ τῆς φιλίας καὶ ἀγάπης, πρὸς τούτοις δὲ καὶ οἱ βαρύντιμοι ἀδάμαντες τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, τῶν ἀπηλλαγμένων δόλου καὶ ὑποκρισίας, καὶ τῶν μοῖραν φυλακτηρίων ἐπεχόντων παρὰ τῷ προσδεχομένῳ αὐτάς, διαχυθῆναι ἐν ταῖς πολυτελείαις ὁμηγύρεσι Σοῦ τοῦ ἀριθμοῦντος τοσούτους θεράποντας ὅσοι οἱ ἀστέρες, Βασιλέως ἔχοντος τὴν καρδίαν εὐρείαν ὡς ὁ ὠκεανὸς, τοῦ διαχέοντος τὰς εὐεργεσίας ὡς αἱ νεφέλαι τὴν βροχὴν, Ἡγεμόνος ὠραίου καὶ λαμπροῦ ὡς ἡ σελήνη ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῆς, προσηπτικοῦ ὡς ὁ Ἥλιος, ἀκαταμαχῆτου ὡς ὁ Ἀλέξανδρος (1), μεγαλοπρεποῦς ὡς

(1) Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας ἐστὶ γνωστὸς παρὰ τοῖς Ἀσianoῖς ὑπὸ τὰ ὀνόματα Ἰσκανδέρ, Ἰσκανδέρ-ι, Ρουμί (Ἀλέξανδρος ὁ Ῥωμαῖος) καὶ Ἰσκανδέρ-ι Ζουλ-καρνέιν, ἔστι Ἀλέξανδρος ὁ Δίκρως, οὕτως ὀνομασθεὶς ἴσως παρὰ τῶν Ἀράβων ὡς κατακτήσας τὰ δύο πέρια τοῦ κόσμου, τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, κατὰ τινὰ ἀναλογίαν πρὸς τὸν τ' αὐτὰ συμβολικῶς σημαίνοντα Δικέφαλον ἀστέα τῶν Ῥωμαίων. Μεταξὺ δὲ τῶν πολυριθμῶν τίτλων τῶν ἀποδιδωμένων τῷ Αὐτοκρατορὶ τῶν Ὁθω-

ὁ Σολομών, Μωϋσῆ κατὰ τὴν . . . (2), Ἰησοῦ κατὰ τὴν πνοὴν (3), Παδισάχ (4) τοῦ Παντός, ἐξοχώτατε Κυριάρχᾳ, Περιφανέστατε καὶ Κραταιότατε Μονάρχᾳ, ἀδαλφὲ εὐκλεέστατε, σεβαστότατε Αὐτοκράτορ, μέγιστε Ἄρχον τῶν ἐπικρατειῶν τῆς Γαλλίης καὶ Ἰταλίας! Ὡς οἱ οὐρανοὶ εἰσὶν ἀσάλευτοι καὶ ἡ γῆ διαμέουσα, οὕτω καὶ ὁ αἰὼν τῆς βασιλείας τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος μόνιμος καὶ ἡ βάσις αὐτῆς διαρκὴς καὶ ἀκράδαντος εἴη!

Μετὰ τὴν παραδοχὴν δὲ τούτων τῶν προσαγορεύσεων, ἡ ἐναργὴς γνώμη τῆς Ὑμετέρας Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, ἡ δυνάμεισα διανοίξαι τοὺς πολυπλοκωτέρους πολιτικούς δεσμούς καὶ λύσαι τὰ μυστηριωδέστερα αἰνίγματα τῆς διπλωματίας, γινώσκω ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔαρος τῆς μεταξὺ ἡμῶν φιλίας καὶ εὐκρινείας, ἡ ἀγάπη πεφυρμένη βασιλικῇ ἡμῶν καρδίᾳ, ἥτις οἶονεὶ ῥοδῶν τις φιλίας καὶ κήπος ἀπαράμιλλος ἀφοσιώσεώς ἐστιν, ἐνῶ φθάνει καὶ ἀνθούσι τὰ εὐγενέστερα τῶν αἰσθημάτων, οὐκ ἔσχεν ἄλλον πόθον εἰμὴ τοῦ καλλιεργῆσαι τὸν θάμνον τῆς ἀμοιβαίας ἐνώσεως καὶ διηνεκοῦς σχέσεως, ἀρδεύουσα ἀδιαλείπτως τὸ ἐξοχὸν τοῦτο φυτὸν διὰ καλὰ μὲν χειμάρρους χειόντων ὡς ἄλλων ἀρδευτικῶν διαρρύγων, καὶ δι' ἐπιστολῶν διαδεχομένων

μανῶν ὑπάρχει καὶ ὁ Ἰσκανδέρ-σιμάτ ἡ Ἰσκανδέρ-σηφέτ, ὁ ἔχων πλεονεκτήματα καὶ προσόντα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

(2) Ἐνταῦθα αἰνίσσεται τὸ ἐν τῇ ἐξοδῷ (κερ. Α' 6.) ἀναφερόμενον περὶ Μωϋσέως θαῦμα ἦτοί, «εἶπε δὲ αὐτῷ Κύριος πάλιν, εἰσένεγκον τὴν χειρὰ σου εἰς τὸν κόλπον σου· καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ καὶ ἐγενήθη ἡ χεῖρ αὐτοῦ ὡς: χιών.» Τὸ θαῦμα δὲ τοῦτο, παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις θεωρεῖται ἀραδίᾳ γὰρ ν' πεῖξῃ (λευκὴ χεῖρ).

(3) Πρωτ. Ἰσκ-δὲμ, Ἰησοῦς κατὰ τὴν πνοὴν ἦτοί τὸν λόγον διότι ἡ περὶ λέξις ἀμφοτέρω σημαίνει· οἱ Μωμεθανοὶ δὲ ἀναγνωρίζουσιν ὅτι ὁ Ἰη-σὺς Χριστὸς διὰ μόνου τοῦ λόγου ἀνίστα νεκροὺς καὶ ἰάει τοὺς νοσοῦντας. (Λουκ. 2'. 11, καὶ Μάρκ. 2'. 34.)

(4) Ἡ λέξις Παδισάχ, συντιθεμένη ἐκ τοῦ Πάδ-προστάτης (κυρ. δὲ ὁ προφυλάττων τῆς βλάβης, ὡς καὶ ἐκ τῆς συνθ. λέξεως παδ-λεχίρ, καὶ κατὰ παραθορὰν πα-λεχίρ ἀνείδωτον, τὸ ἐμποδίζον τὴν δύναμιν τοῦ δηλητηρίου, καταφαίνεται), καὶ τοῦ σάχ, κυρ. βασιλεὺς, (κυρ. ὕψιστος, μέγας, καὶ οὐτινος ἡ ρίζα εὐρηταὶ καὶ εἰς τὸ ἐξελληνισθὲν περὶ τὴν Σατράπης, κυρ. Σάχ-δερ ἀπ-ἀρχῶν ἐν τῇ ὕδατι, διότι οἱ τοιοῦτοι διακίηται κατ' ἀρχὰς ἐξήσκουν δικαιοσύνην κατὰ βλάστησιν), εἶναι ἀποκλειστικὸς τίτλος τῶν Ὀθωμανῶν ἡγεμόνων ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Φραγκίσκος δὲ ὁ 1ος, βασιλεὺς τῆς Γαλλίας (1500 1600) ὑπερῆεν ὁ πρῶτος καὶ ἐπὶ πολὺ ὁ μόνος χριστιανὸς μονάρχης εἰς ὃν ἐδόθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐπὶ Σουλτάν Σουλεϊμάν, ὁ τίτλος Πα-δισάχ. Οἱ Αὐτοκράτορες ὅμως τῆς Γερμανίας ἀναρῶντο μόνον Νέμτος Τσαρὴ ἢ Τσουαρὴ Καίσαρες, καθὼς καὶ οἱ τῆς Ρωσσίας καὶ ἀρχὰς μὲν Μεσκόβ Τσαρὴ, εἴτα δὲ Ἰουσα Τσαρὴ, μέχρι τοῦ 1774, ὅτε, ἐν τῇ περιωνύμῃ συνθήκῃ τοῦ Καϊναρτζικίου, ἡ Αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνη ἡ 2α κατωρθώσεν ἵνα προστεθῇ εἰς τοὺς τίτλους αὐτῆς καὶ ὁ τοῦ Παδισάχ. Ὡσαύτως τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1805 Νεπολέων ὁ 1ος ἀναγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Πύλης ὑπὸ τὴν διπλῶν τίτλων Ἰμπερατορ βὲ Παδισάχ. Ἐκτοτε δὲ ὁ τίτλος οὗτος ἐξετάθη καὶ εἰς πολλοὺς τῶν βῆρω-καίων ἡγεμόνων, συμμάχων τῆς Γ. Πύλης, ὡς παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν συνθήκην τῆς 18/30 Μαρτίου 1830

ἀλλήλας ὡς ῥέματα ἐκχειλίζοντος ποταμοῦ. Πανταχόθεν ἀφικνοῦνται πρέσβεις πῶν Ὑμετέρων Ὑψηλῶν Αὐλῶν, οὓς, ὡς ἀληθεῖς ἀφθόνας, ποιοῦμεν μελωδεῖν μολπὰς ἀρμονικὰς εὐκρινεοῦς φιλίας, καὶ ἄδειν ὁμολογίας, συμμαχίας, πίστεως καὶ ἐγκαρδίου συνεννοήσεως.

Νῦν δ' ὅτε ὁ περιόδοτος, ὑψηλῆς, τῇ ἔρσειμᾳ τῶν ἀρχόντων, Κ. Τρουϊλέρος, ἐκ ταύτης τῆς αὐλῆς τῆς ἴσιν τῷ οὐρανῷ εὐρύτητα ἐχούσης, ἀπέρχεται πρὸς ἐκείνην ἐν ἣ ἅπας ὁ κόσμος ἀσυλὸν καὶ καταφύγιον εὐρίσκει, ἀναγκαῖον ἐθεώρησα ἵνα ἐκπληρώσω ἀσμένως καθήκον φιλίας καὶ ἐνώσεως, καὶ οὕτω κοσμήσας ἐκ νέου τὴν χάριεσσαν παρεῖαν τῆς μεταξὺ ἡμῶν ὁμοιότητος τοῖς θελήτροις ταύτης τῆς ἐπιστολῆς τῆς εὐδαιμονία σεσημασμένης, ἐνισχύσω τοὺς κίονας τῆς ἀμοιβαίας φιλίας καὶ ἀγάπης.

Αἱ λεπτομέρειαι αἱ ἀφορῶσαι τὴν κατάστασιν ἐν ἣ αἱ ὑποθέσεις ἡμῶν εὐρίσκονται, ὡς καὶ αἱ αἰτήσεις, πόθοι καὶ σκοποὶ ἡμῶν, ἀναφέρονται ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἀπευθυνθείσῃ εὐσεβάστως πρὸς τὴν οὐρανομήκη Αὐλὴν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου, νοσημονεστάτου καὶ ἐπὶ στερεᾷ περισκέψει διακρινομένου, κορυφαίου τῶν ἐν ὑψηλῇ περιωπῇ Μεγιστάνων, πρεσβευτοῦ Ὑμῶν στρατηγοῦ Γαρδάν-Χάν, ὡς καὶ ἐν τοῖς γράμματιν ἅπερ οἱ λειτούργοι τοῦ Ὑψηλοῦ τούτου βασιλείου πέμπουσι νῦν τοῖς ὑπουργοῖς τοῦ ἐνδόξου Ὑμῶν Κράτους. Πάν δ' ὅτι ὁ ἀκτινοβόλος ἥλιος τῆς Ὑμετέρας Αὐτοκρατορικῆς φρονήσεως ἀναγκαῖον ἤθελε θεωρήσει πρὸς τὰ συμφέροντα ἡμῶν, ἔσται ἡμῖν αὕτη αὕτη ἡ πηγὴ τοῦ ὀρθοῦ καὶ ὠρελίσμου. Δραστηρία καὶ συνεχὴς ἀλληλογραφία, ὅρις ἐπίσημος τῆς φιλίας, τῆς ἀγαθῆς συνεννοήσεως καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ἀρμονίας τῶν δύο Κρατῶν ὑπάρχει· αἱ δὲ καθ' ὑπαγόρευσιν εὐκρινεοῦς-φιλίας γραφόμεναι ἐπιστολαὶ καὶ αἱ ἀξιοπίστοι εἰδήσεις ἀγάπης, συσφίγγουσιν στενωπὸν τοὺς δεσμούς τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων, συντελοῦσιν εἰς τὴν πληρεστέραν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν.

Ὡς δ' ὀρεῖλων ἐκφράσαι καὶ τὴν εὐχρέσκειαν Μου ἐπὶ ταῖς ὑπηρεσίαις τῶν ἐν τῇ Αὐλῇ μου ἀξιωματικῶν, λέγω σὺν τοῖς ἄλλοις αἱ ἐκδουλεύσεις τοῦ Κ. Φαβριέρου ἀξίαι τῆς Ὑψηλῆς ἡμῶν ἐπιδοκιμασίας ἀπέδθησαν.

Εἴησαν δ' αἱ ἡμέραι τῆς Ὑμετέρας Κυριάρχου Μεγαλειότητος, συμφώνως ταῖς εὐχαῖς τῶν φίλων Αὐτῆς, διαρκεῖς καὶ πολυχρόνιοι! Εἰρήνη!

ΤΕΡΕΝΤΙΟΣ ΜΑΜΙΑΝΗΣ.

—ooo—

Οὐδὲν ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς εὐχέθη ἐνθερμότερον ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἰταλίας, οὔτε προθυμότερον ἐχειροκρότησεν αὐτήν, ὅσον τὸ ἐλληνικόν. Τὸ 1848 ἔτος, ὅτε οἱ γενναῖοι ἀγῶνες τῶν Ἰταλῶν κατεβλήθησαν ὑπὸ τῶν αὐστριακῶν πυροβόλων, πλείστοι δὲ